

РЕЗЮМЕТА

на трудовете на ст. преп. **Албена Недкова Добрева, д. ф.**
Катедра „Славянски езици и комуникации“ към Департамент по чуждоезиково обучение,
комуникации и спорт
при **Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна,**

представени съгласно правилника за условията и реда за заемане на академична
длъжност в МУ - Варна и обявения конкурс за „доцент“ в ДВ брой 96 от 01. 12. 2017 г.,
в област на висшето образование 2. „Хуманитарни науки“,
професионално направление 2.1. Филология, специалност „Български език“
(Български език като чужд)

За участие в конкурса са представени 43 научни труда (от които 15 самостоятелни), 21
научни труда в съавторство, 6 учебника в съавторство, разпределени както следва: I.
Монографии и учебници - 7 бр. и автореферат на дисертация - 1 бр.; II. А. Статии и доклади
– публикации в България - 25 бр.; II. Б. Статии и доклади – публикации в чужбина - 10 бр.

I. МОНОГРАФИИ И УЧЕБНИЦИ

I. 1. Умението говорене като продуктивен компонент на комуникативната компетентност по български език като чужд за общи и академични цели /върху материал от Европейската изпитна система за езикови сертификати ECL/, автореферат на дисертация, 2014 г.

Актуалност на дисертационната тематика *умението говорене* в съвременното чуждоезиково обучение е най-важното индивидуално постижение на гражданите на обединена и все още обединяваща се Европа. То е необходимо на чужденците, изучаващи определения като „малък“ български език, за лична, социална и професионална комуникация. В дисертационния труд в обем от 218 страници, с 21 фигури, 13 таблици и 3 приложения се доказва отлично познаване на проблематиката и успешно реализиране на научната хипотеза. Особено ценно е теоретико-приложното изследване не само на основните, но и на допълнителните аспекти на уменията говорене по БЕЧ като основно продуктивно умение, доказващо реалната комуникативна компетентност при устното вербално общуване. Дисертационният труд реализира последователно и съвместно предвидените научни задачи и постига поставената цел – да предложи съвременна система

от актуализирани и оптимизирани комуникативни стратегии, техники и похвати за развиване на уменията говорене като съществен елемент на съвременната компетентност по БЕЧ за общи и академични цели. Теоретико-приложната литература по темата е проучена съвместно и задълбочено, като са цитирани 168 източника. Текстът е разделен на 4 глави. Логично и аргументирано в I глава се прави анализ на теоретичния конструкт говорене по чужд език и в частност – по БЕЧ. Това позволява да се установят нерешените проблеми в тази област и да се предложат конкретни идеи във II глава, като вниманието се фокусира върху стратегиите и критериите за основните нива А2 и В1. Чрез данните от собствени експериментални изследвания и техния анализ в III глава се установяват реалните нужди по отношение на уменията говорене по БЕЧ. Така закономерно се стига до IV глава, в която се представя актуална концепция за учебно помагало, фокусирано върху развиване на уменията говорене с оглед европейското ECL сертифициране.

I. 2. Как говорим за здраве, монография, Издателство на МУ – Варна, 2018 г., 174 страници, ISBN 978-619-221-107-3.

Актуалността на монографията „Как говорим за здраве“ се определя както от социалните нагласи в съвременното общество, така и от професионалните нужди на медицинските специалисти да разговарят на различни здравни теми при общуването с пациенти и техните близки, за да им повлияят чрез говоренето да съдействат в процеса на лечение. Обект на изследването е говоренето на здравни теми и по-точно говоренето за здраве, за болести и лечение между различни пациенти и медицинските специалисти, като обръща специално внимание на паралингвистичните характеристики при говоренето и на екстралингвистичните елементи на гласа на медиците (интонация, тембър, тон, сила и др.).

Целта на изследването - анализ на говорните изяви в речевото поведение на медицинските специалисти, е постигната чрез систематизиране и описване на особеностите на устната медицинска комуникация, документирана в 200 автентични записа на професионални диалози и монолози между медицински специалисти и пациенти, в 100 телевизионни предавания и в 50 разговора на здравни теми в 50 български семейства.

Предметът на първа глава „Аспекти на говоренето за здраве през XXI век“ са теоретичните проучвания и анализи по проблема, наблюденията, транскрибирането и лингвистичният анализ на говоренето от специалисти и неспециалисти на здравни теми в семейството от различните му членове – млади и възрастни, и по медиците, в здравните рубрики на сутрешните и неделните предавания на пет български канала.

Във втора глава „Как говорят за здраве медицинските специалисти“ се обобщава говоренето в професионалното общуване лекар – пациент. Условно тази глава е разделена на две части: първа част „Как говори за здраве висшият медицински персонал“ и втора част „Как говори за здраве средният медицински персонал“. Гласът на медицинския специалист като важно средство за емоционална изява е проследен и в трите етапа на медицинското интервю: въвеждащ, същински и инструктиращ. Анализът на говоренето за здраве на най-често посещаваните лекари специалисти (педиатър, офталмолог, ортопед, нефролог, детски

зъболекар и др.) е пречупен през фокуса на трите стратегии – *диагностицираща, терапевтична и препоръчваща*.

В трета глава „Как говоренето се анализира, осмисля и оценява от авторите на послания в здравеопазването“ медицинските специалисти споделят своите наблюдения от дългогодишния си професионален опит. Те предоставят лични диалози с пациенти, като правят анализ на използваните от тях стратегии, тактики и паралингвистика в професионалното общуване.

В четвърта глава „Невербални аспекти и език на тялото (поглед, вежди, очи, бръчки) при говоренето на специалистите в здравеопазването“ са разгледани невербалните знаци на медицинските специалисти, които допълват и модифицират вербалното им съобщение на тема *здравен статус* в процеса на говорене.

Представените в монографията речеви стратегии, умения, техники и средства разкриват възможности за оптимизиране на професионалната комуникация при различни дейности в медицинската практика. Направените обобщения, изводи и конкретни препоръки имат универсален характер за лингвистичните и екстралингвистичните елементи на говоренето на днешните специалисти по медицина в България.

I. 3. Видеокурс „Аз уча в България. Общ български език като чужд за англоезично обучение“, ниво А1-А2“, Варна, Издателство на МУ, 2017 г., ISBN 978-619-221-086-1, (в съавторство).

- Тема „Аз съм студент“, стр. 6-44.
- Тема „Купувам плодове, зеленчуци и техника“, стр. 92-103 (в съавторство).

Най-новият видеокурс по общ български език като чужд „Аз уча в България“ за ниво А1-А2 е предназначен за обучение и самообучение по български език на англоговорещи.

Създаден е за чужденци в англоезичните програми на българските университети, но е подходящ и за всички, които искат да изучават български език по други причини. Основната цел на видеокурса е развиване на четирите комуникативни умения слушане, четене, говорене и писане чрез атрактивни дидактични средства като авторски филми, аудиозаписи, оригинални визуализации и забавни езикови задачи. Комуникативно ориентираната стратегия гарантира социолингвистична адаптация в българоезична среда и придобиване на умения за индивидуална речева изява.

Изключително достойнство на видеокурса е възможността да се използва по два начина: обучение в контролирана учебна среда с преподавател или самостоятелна работа в Blackboard чрез съвременни електронни средства.

Видеокурсът е създаден през 2016-2017 г. от авторски екип от 6 преподаватели от Медицински университет – Варна. Всички материали са съобразени с доказаните чрез анализ езикови нужди на чуждестранните студенти, а постъпателната прогресия гарантира представяне на необходимите лексикални и граматични единици за най-често срещани комуникативни ситуации в академична и социална среда в България и в чужбина.

Структурата обхваща 10 теми с 3 (или 2) подтеми в следните основни тематични кръгове: запознаване, учене, хранене, пазаруване, семейство, ежедневиe, сезони и време, здраве и болести, култура, спорт и хоби. Прагматичната стойност на видеокурса за индивидуална работа в електронна среда се гарантира от няколко фактора като превеждане на фокусната лексика на английски език в увода на всяка тема, обяснения за употребата и спецификата на българските граматични категории и осигуряване на самостоятелна езикова практика с оценка на индивидуалните постижения по всяка тема в рубриката Language Practise. В подкрепа на систематизирането на изучаваната лексика в приложение се предлага азбучен българо-английски учебен речник с 3 200 речникови единици с посочване на граматическите категории род и число за имената; вид, спрежение и императивни форми на глаголите.

Всички материали са създадени специално за видеокурса и обхващат 50 видеофилма с 80 задачи за слушане с разбиране, в обем 300 страници, формат А4 с материали за индивидуална работа, обединени по тематични кръгове в отделни 10 книжни тела по 25-30 страници.

За установяване на степента на индивидуалната комуникативна компетентност по български език като чужд за ниво А2 е създаден тестов корпус в Blackboard платформа за компютърна проверка на пасивните умения слушане и четене след всеки 5 теми, като обемът от 80 теста е с общо 800 въпроса по всички 10 теми.

I. 4. Комуникация в клиниката. Учебник по български език като чужд за студенти по медицина. Издателство „Стено“, 2015 г., ISBN 978-954-449-783-5, Тема XXIII, стр. 125-128, Тема XXIV, стр. 129-131.

Учебникът „Комуникация в клиниката“ е предназначен за чуждестранните студенти по медицина, които след втори курс продължават академичното си обучение в различните специализирани клиники и отделения. Основната му цел е да подпомогне развиването на устните комуникативни умения на обучаващите се – слушане и говорене, необходими за пълноценната реализация на общуването както с пациентите, така и с медицинските специалисти. Темите в учебника са обособени в три части:

- Обща част – въвеждаща основни, популярни термини, терминологични словосъчетания и изрази в клиничната комуникация;
- Снемане на анамнеза. Физикален преглед – представя общи езикови характеристики и комуникативни модели в общуването лекар-пациент;
- Медицинска комуникация в клиника – запознава студентите със специфичните за всяка клиника комуникативни ситуации и терминология.

Включените материали са предназначени за 180 часа езикова работа. Всеки урок съдържа речник, аудио- или видеоматериали, снимки, картинки, таблици, разнообразни предкомуникативни и комуникативни задачи, чрез които студентите да овладеят оптимално уменията да разбират и създават монологични и диалогични изказвания в болнична среда.

I. 5. Български език като чужд за медицинска комуникация. Работна тетрадка към електронен курс <http://imed-komm.mu-varna.bg> за студенти по медицина и чуждестранни лекари, работещи в България. Издателска къща “Стено”, Варна, 2014 г., формат 8 /60 x 84, ISBN 978- 954- 449-732-3, Тема X, стр. 78-85, Тема XI стр. 86-90 (в съавторство).

Това издание е предназначено за чуждестранните студенти от III курс, медицина в англоезичната програма. То допълва електронния учебник „Български език за студенти по медицина и чуждестранни лекари“, като обезпечава индивидуално фокусиране върху езиковите детайли и осигурява възможност за повторение и запомняне. Обхваща 22 теми по клинична медицина и 2 междинни теста. Всяка тема развива системно четирите езикови умения – четене, слушане, говорене и писане. Представени са оригинални медицински казуси със снемане на анамнеза по основните специалности като пулмология, кардиология, неврология, педиатрия, хирургия, очни болести, гинекология, урология, дерматология, ортопедия и др. Езиковият фокус е ориентиран към овладяване и правилна употреба на честотни медицински термини и изрази, а комуникативната цел е създаване на индивидуална комуникативна компетентност за участие в професионална комуникация.

I. 6. Електронен интернет-базиран учебник „Български език като чужд за студенти по медицина и чуждестранни лекари“: <http://imed-komm.mu-varna.bg/> с 15 теми и електронни тестове (в съавторство).

Модерният онлайн курс „Български език като чужд за медицинска комуникация“ е първият специализиран езиков курс в България, който използва съвременните високи технологии за ефикасно езиково обучение. Той е предназначен за чуждестранни студенти по медицина и лекари, които ще специализират или ще работят в България. Темите допълват и разширяват лексико-терминологичните знания и езикови умения от равнище B1 и B2. Автентичните медицински диалози, документи, видео- и аудиозаписи развиват индивидуалните комуникативни умения, които са най-необходими за пряката комуникация „лекар-пациент“ в различни специализирани клиники и отделения. Онлайн платформата дава възможност за работа с интригуващите теми и задачи в удобно за потребителя време, а използваната интерактивна среда улеснява проверката и затвърждаването на специфичните за медицинската комуникация езикови знания и умения. Терминологичният фокус е насочен към основните медицински специалности: обща медицина, вътрешни болести, кардиология, гастроентерология, нервни болести, ендокринология, пневмология и фтизиатрия, нефрология, ортопедия и травматология, очни, детски, УНГ-болести, психиатрия, офталмология и др. Основната цел е създаване и развиване на комуникативна компетентност за учене и работа в българска медицинска среда. Медицинските материали са изработени в сътрудничество с лекарите и преподавателите от УМБАЛ „Св. Марина“, СБАГАЛ „Проф. д-р Д. Стаматов“. Курсът е със свободен достъп за всички студенти и

преподаватели, специализанти и лекари от всички медицински университети в България, както и от всяка точка по света, което го прави изключително удобен и практичен за използване на модерните технологии на обучение и самообучение.

I. 7. Увод в медицинската терминология. Учебник по български език като чужд за медицински специалности. Второ преработено и допълнено издание. Издателство „Стено“, 2015 г., ISBN 978-954-449-527-5, Тема XX, стр. 127-131, Тема XXII, стр. 138-142 (в съавторство), Тема XXIII, стр. 143-145 (в съавторство).

Учебникът представя специфичните понятия, техники, комуникативни модели и средства в специализираното обучение по български език като чужд за медицински цели в начален етап на медицинската им подготовка. Предназначен е за чуждестранни студенти от подготвителен курс, които са достигнали ниво В2 и които ще изучават медицина, дентална медицина, фармация, здравни грижи и други медицински специалности в България. Допълнението и обогатен терминологичен и лексикален фокус е насочен към основните дисциплини от първи медицински семестър като хистология, ембриология, паразитология, химия, физика. Комуникативните цели са развиване на индивидуалните продуктивни умения за четене, разбиране и резюмиране на специализирани текстове, терминообразуване, триминологична и синтактична трансформация, дефиниране, класифициране и описание на анатомични обекти, научни процеси и явления в писмена и устна форма. Научните текстове и езиковите задачи, които са резширени и допълнени, са богато онагледени с цветни схеми, илюстрации и снимки, което допринася за академичната реализация на студентите по различните медицински специалности.

I. 8. Увод в медицинската терминология, ISBN 978-954-449-475-9, Издателска къща „Стено“, Варна 2011 г., Тема XX, стр. 127-131 (в съавторство), Тема XXII, стр. 138-142 (в съавторство), Тема XXIII, стр. 143-145 (в съавторство), формат 8 / 60 x 84.

Учебникът представя специфичните понятия, техники, комуникативни модели и средства в специализираното обучение по български език като чужд за медицински цели в начален етап на медицинската им подготовка. Предназначен е за чуждестранни студенти от подготвителен курс, които са достигнали ниво В2 и които ще изучават медицина, дентална медицина, фармация, здравни грижи и други медицински специалности в България. Терминологичният и лексикален фокус е насочен към основните дисциплини от първи медицински семестър като хистология, ембриология, паразитология, химия, физика. Комуникативните цели са развиване на индивидуалните продуктивни умения за четене, разбиране и резюмиране на специализирани текстове, терминообразуване, триминологична и синтактична трансформация, дефиниране, класифициране и описание на анатомични обекти, научни процеси и явления в писмена и устна форма. Научните текстове и езиковите задачи

са богато онагледени с цветни схеми, илюстрации и снимки, което допринася за академичната реализация на студентите по различните медицински специалности.

II. СТАТИИ И ДОКЛАДИ

A. ПУБЛИКАЦИИ В БЪЛГАРИЯ

II. 1. Албена Добрева, **Говоренето на медицински теми**, В: *Чуждият език и съвременното висше образование*, Сборник с доклади VIII Международна научна конференция, част 1, 23-25. VI. 2017 г., Варна, България, ISBN 978-619-221-070-0, стр. 36-43.

The present report examines the topic of speaking on medical issues. Subject of the study is speaking on health issues. The object of this report are the elements of voice (intonation, rate, rhythm, etc.) of a healthcare professional and of the patient. The emphasis is on both the medical doctor-patient interview and on talking about health in family. Recordings of interviews were processed and analyzed with a special program for speech analysis. Composed was a questionnaire designed to specify the health topics discussed in a family. The conclusions that have been made, play a major role in achieving a successful communicative act in the oral communication of medical specialists.

Key words: speaking on medical issues, elements of voice, doctor-patient interview.

II. 2. Албена Добрева, Илина Дойкова, **Презентирането на чужд език като личностно предизвикателство**, Втора национална конференция „Психология в медицината“, 9-10 февруари, 2017 г., Стара Загора, България, стр. 169-175.

The academic presentation in a foreign language that poses individual challenges is the focus of attention in the present paper. The analysis is based on presentations, delivered for the completion of the second-year oral exam requirements for medical students. Fifty presentations within the thematic scope of Levels B1 and B2 in English and Bulgarian as a foreign language are assessed on the basis of the academic presentation structuring (chronology, visual layout, design, scientific reasoning), scientific language use, and the applied strategies to present the information. The focus of attention is both on verbal and nonverbal communication including paralinguistic and cognitive elements. The observations serve to facilitate the future instruction and further practice towards an improvement of the students' presentation skills in a foreign language and overcoming the difficulties most students experience when delivering an academic talk.

Key words: academic presentation, verbal and non-verbal communication.

II. 3. Албена Добрева, Виолета Тачева, **Визуализация на граматиката в началния етап на обучение по общ български език в Blackboard системата**, В: *Мост между средното и висшето образование*, Сборник с доклади от Първа варненска конференция за електронно

обучение и управление на знанието, 30 септември-1 октомври, 2016 г., Варна, България, ISBN 978-619-221-043-4, стр. 96-103.

The focus of the presented study is the grammar visualization in Bulgarian as a foreign language at levels A1-A2. The aim of this study is to analyze and optimize visualization types (audio, text, video, paralinguistics) with a view to their inclusion in a video course in Bulgarian as a foreign language. Subject of the study in the submitted work is grammar (abstract, vocabulary, verbs, etc.) throughout the training of foreign students at the Medical University – Varna in the early stages. Observed and described are active tasks suitable for a foreign language video course. The visual stimuli in the online course will increase the motivation of foreign students and will facilitate the process of learning the Bulgarian grammar in the early stages of training.

Key words: visualization, e-learning, Bulgarian as a foreign language.

II. 4. Албена Добрева, Виолета Тачева, **Особености на паралингвистичните елементи при говоренето на чуждестранните студенти**, 10-та Международна конференция В: *Проблеми на устната комуникация*, 2016 г., Велико Търново, България, ISSN 2367-8712, книга 10, т. 2, стр. 125-135.

The research presented focuses on the peculiarities of the paralinguistic elements in speaking at foreign Bulgarian language studying students. Subject of the study are the nonverbal aspects of students in the process of communication. In-depth analyzed are the phonation (rate, timbre, voice pitch) and kinetic (posture, facial expression, gesture) features in the oral production of 150 foreign students from the Medical University of Varna. There have also been summarized researches by leading Bulgarian and foreign experts who have had a significant contribution in the field of communication and paralinguistics. The results presented in the study are useful in achieving a more effective communication among foreign Bulgarian language studying students.

Key words: paralinguistic elements, Bulgarian language, foreign students.

II. 5. Албена Добрева, **Манипулативната функция на паралингвистичните елементи в медицинската комуникация**, Международна конференция В: *Актуални проблеми на съвременната лингвистика*, Юбилеен сборник в чест на проф. д.ф.н. Стефана Димитрова, БАН, София, България, 2016 г., ISBN 978-954-322-872-0, стр. 431-437.

The research presented focuses on the peculiarities of the paralinguistic elements and their manipulative function in speaking of doctors. Subject of the study are the nonverbal aspects of behavior of medical specialists in the process of communication. Vocal emotions, as well as different speaking styles and speaker traits are characterized by a complex interplay of multiple prosodic features. Natural sounding speech synthesis with the ability to control such paralinguistic aspects requires the manipulation of the corresponding prosodic features. With traditional concatenative speech synthesis it is easy to manipulate the “primary” prosodic features pitch, duration, and intensity, but it is very hard to individually control “secondary” prosodic features like phonation type, vocal tract length, articulatory precision and nasality. These secondary features can be controlled more directly with parametric synthesis methods. In-depth analyzed are the phonation

(rate, timbre, voice pitch) and kinetic (posture, facial expression, gesture) features in the oral productions of 15 doctors from University Hospital St. Marina – Varna. There have also been summarized researches by leading Bulgarian and foreign experts who have had a significant contribution in the field of communication and paralinguistics.

Key words: manipulative function of paralinguistic elements, rate, timbre, voice pitch, medical specialists.

II. 6. Албена Добрева, Виолета Тачева, Илина Дойкова, **Проверка на комуникативните компетенции слушане и говорене по общ български език като чужд с електронни тестове**, В: *Електронното обучение във висшите училища*, Сборник с доклади от Шеста национална конференция „Електронното обучение във висшите училища“, Китен/София, България, 2-5 юни, 2016 г., ISBN 978-954-07-4114-7, стр. 41-46, докладът е рецензиран.

The present paper presents the structure of controlled testing of the communicative competence of foreign medical students through a computer-based test in Bulgarian as a foreign language for levels A2 and B1. The objectives are as follows:

The primary objective of this review is to assess the effects of computer-based eLearning compared with ‘traditional’ learning and other types of eLearning interventions for medical students’ knowledge as well as changes in skills and attitude towards the intervention. Additionally, as secondary objectives, this review will assess the economic impact (cost-benefit, cost-utility or cost-effectiveness), unintended adverse effects, and medical students’ satisfaction with using offline and computer-based educational interventions. The advantages of this type of testing language competence at Medical University of Varna are investigated as a method for raising objectiveness and unification of the criteria of knowledge assessment. The contents and the components of the test, developed to establish levels A2 and B1 of the students’ language competence and the task types are described in order to establish their appropriateness for the purposes of the electronic education.

Key words: communicative competence, listening, speaking, electronic test, electronic language task, Bulgarian as a foreign language.

II. 7. Албена Добрева, **Паралингвистични елементи в комуникацията на медицинските специалисти**, В: *Проблеми на социолингвистиката*, Дванадесета международна конференция по социолингвистика, посветена на 75-годишнината на академик Михаил Виденов, т. 12, София, България, 5-6 юни, 2016 г., ISSN 1314-5401, ISBN 978-954-8305-43-3, стр. 279-284.

The research presented focuses on the peculiarities of the paralinguistic elements in doctors’ speech. In the article the author also shows the influence of voice vocal features on evoking many non-specific therapeutic factors as well as accelerating the insight and overworking process. The great importance of metasignals, i.e. information concerning emotions hidden in patient’s utterance

has been noticed. A therapist is able to recognize them by careful listening to all vocal signals, particularly to: speech rhythm, voice height and verbal intensifiers.

The author indicates that vocal signals themselves may often influence the content of transmission and give a lot of reliable information about patients. Patients' reactions on a therapist's behaviour are highly influenced by the reception and evaluation of his/her vocal signals. Therefore, a therapist should more thoroughly analyse voice features present at a therapeutic interaction and become their conscious sender and recipient. It is mainly the nonverbal aspects of behavior of medical specialists in the communication process that are studied. The phonation (rate, timbre, voice pitch) and kinetic (posture, facial expression, gesture) features in the oral productions of 20 doctors from the University Hospital St. Marina, Varna, have been exhaustively analyzed. Research results of leading Bulgarian and foreign experts with a significant contribution in the field of communication and paralinguistics have also been summarized.

Key words: paralinguistic elements, rate, timbre, voice pitch, medical specialists.

II. 8. Албена Добрева, Петър Фотев, „Малкият“ български език-важен за гражданите на големите държави, В: *Проблеми на социолингвистиката*, Дванадесета международна конференция по социолингвистика, посветена на 75-годишнината на академик Михаил Виденов, т. 12, София, България, 5-6 юни, 2016 г., ISSN 1314-5401, ISBN 978-954-8305-43-3, стр. 317-320.

The aim of this study is to prove that, despite the relatively small number of fluent Bulgarian speakers in the world, our language plays an important role for the cultural, educational and career development of thousands of citizens of the so-called “big” countries. We define the term “small” language in our understanding as any language outside the internationally accepted languages and regional dialects. We have explained the widely recognized criteria for classification of languages into “large” and “small”. The emphasis is placed on the necessity for foreign citizens to study Bulgarian. The place of our language in English medicine training is focused. We come to the conclusion that teaching Bulgarian to foreign English-speaking students at Medical University of Varna has an extremely important role, because it meets the trainees' specific needs of natural communication in academic and professional environment.

Key words: Bulgarian language, foreign students, small languages, communication.

II. 9. Албена Добрева, Виолета Тачева, **Говоренето на здравни теми по визуалните медии**, Медиалингвистика, Выпуск 5, Язык в координатах массмедиа, Материалы I Международной научно-практической конференции, 6-9 сентября, 2016 г., Варна, Болгария, ISSN 2312-0274, стр. 146-148.

Работата е посветена на спецификата на публичното говорене на здравни теми във видеоматериали на български телевизионни канали и интернет сайтове. Целта е да се анализират и систематизират характерни вербални и невербални елементи на говоренето. Анализирани са 50 телевизионни предавания (в периода януари-юни). Основните жанрове на

изказванията са диалог и монолог. Изследвани са предимно непосредствени и опосредствени диалози. Изводите, които са направени, кореспондират с твърденията, че и при двата вида диалог-водещ-медицински специалист и водещ-медицински специалист-зрител, невербалните средства: тон, ритъм, интонация, сила на гласа, хезитационни паузи, мимики и жестове повлияват за правилното приемане на посланията по здравни теми.

Ключови думи: говорене, здравни теми, визуални медии

II. 10. Албена Добрева, Силвена Ставрева-Доростолска, Виолета Тачева, **Българската празнична култура в образи стимули за монологичното изказване на чуждестранните студенти**, В: *Societas Classica, Култури и религии на Балканите, в Средиземноморието и Изтока*, VIII, X-та Международна научна конференция, април 2016 г., Велико Търново, България, ISBN 978-619-208-060-0, стр. 620-635.

The present report examines the incentive images as a successful means for oral presentation to foreign students. The principle of visualization of the studied material in Bulgarian as a foreign language (BFL) suggests facilitating and stimulating of foreigners upon their participation in verbal communication. Presented is the structure of oral expression of students and the expected results upon their monologue statement for level A2 and B1. Suggested are appropriate exercises and incentive images from different Bulgarian holidays – religious, traditional, personal and national.

Key words: Incentive images, monologic statement, festive culture.

II. 11. Албена Добрева, Силвена Ставрева-Доростолска, Виолета Тачева, **Български културни обекти в учебно-изпитни текстове за четене с разбиране по български език като чужд**, В: *Societas Classica, Култури и религии на Балканите, в Средиземноморието и Изтока*, VIII, X-та Международна научна конференция, април 2016 г., Велико Търново, България, ISBN 978-619-208-060-0, стр. 601-619.

The Medical University - Varna offers instruction for foreign students in Bulgarian and English. The presentation specifies the research on the reading skills for social adaptation and professional realization of foreigners studying Bulgarian as a foreign language. It presents a new model for the acquisition of the receptive skills reading. Through comparative analysis methodology, texts for levels A2 and B1 are explored according to the following criteria: 1. theme 2. vocabulary 3. grammar 4. graphic system 5. punctuation. The paper focused on the theme of the texts for reading comprehension in Bulgarian as a foreign language, offering a modern approach to their construction according to the examination system ECL. In terms of the need for adaptation of foreigners in Bulgarian language environment study assumes that Bulgarian cultural sites are important as the subject of the texts for reading comprehension. Cultural sites suggests different formal expressions of the language in the text to read. The article establishes the modern principle of introducing new vocabulary on the model of concentric circles. The report points towards the nature of reading comprehension as an active skill.

Key words: Bulgarian cultural sites, texts for reading comprehension, Bulgarian as a foreign language, ECL, modern principle, formal expression of the language.

II. 12. Албена Добрева, **Структура на устния изпит по български език като чужд за нива А2 - В1 по систмата ЕСЛ**, Национална конференция „Психология в медицината“, 7-8 февруари, 2014 г., Стара Загора, България, ISBN 978-954-305-375-9, стр. 179-184.

The study is focused on the oral exam in Bulgarian as a foreign language for levels A2-B1 at the Medical University of Varna. There are presented three structural parts: performance, conversation on a given situation, monologic utterance based on visual stimul. Such structural units are required in oral production of foreign students in the Bulgarian language.

Key words: oral exam, Bulgarian language, levels A2-B1.

II. 13. Албена Добрева, **Адекватни модели на упражнения за слушане с разбиране в електронното обучение по БЕЧ**, Предизвикателствата на XXI век за развиване на комуникативната компетентност за професионални цели, Сборник с доклади от VII Международна конференция, 8-9. XII. 2014 г., Варна, България, ISBN 978-954-449-770-5, стр. 21-27.

Фокусът в настоящото изследване е насочен върху езиковото умение *слушане с разбиране* като част от комуникативния процес. Целта на предложената разработка е да се изберат адекватни модели на езикови задачи за слушане, които да бъдат подходящи за електронното обучение по български език като чужд (БЕЧ) на студенти по медицина. Обект на изследването са видовете езикови задачи за слушане с разбиране по БЕЧ, проблематиката, лексиката и граматиката на текстовете за слушане. След направен анализ се стига да следните изводи: адекватните упражнения за слушане с разбиране по БЕЧ мотивират чуждестранните студенти, индивидуализират учебния процес и инициират сътрудничество между участниците в електронното обучение.

Ключови думи: електронно обучение, слушане с разбиране, упражнения

II. 14. Албена Добрева, **Съвременни стратегии за развиване на езиковото умение слушане за тестов формат ЕСЛ**, Езикът във времето и пространството, Единадесета конференция по социолингвистика, посветена на 100-годишнината от рождението на проф. Стойко Стойков, София, България, 26-27 октомври, 2014 г., ISSN 1314-5401, стр. 216-223.

The papers discusses research on listening skills in regard to the social adaptation and professional realization of the students of Bulgarian as a foreign language. It presents a new model for the acquisition of the receptive skill of listening. Through comparative analysis methods, texts for levels A2 and B1 are explored according to the following criteria: 1. theme, 2. vocabulary, 3. grammar, 4. intonation. The expected results include increased efficiency of the instruction for successful European certification of the communicative competence of Bulgarian as a foreign language through the ECL system.

Key words: listening skills, the ECL Test Format, levels A2 and B2.

II. 15. Албена Добрева, **Организация на монологичната реч чрез визуални стимули при подготовка на кандидатите за езиков сертификат ЕСЛ**, Кръгла маса, Езиковото обучение днес – защо, за кого, как?, Варна, България, май, 2013 г., ISBN 978-954-21-0669-2, стр. 208-215.

В представения труд вниманието е насочено върху езиковото умение говорене като част от комуникативния процес. Целта на това изследване е да се изясни начинът на организиране на монологичната реч чрез визуалните стимули при подготовката на кандидатите за езиков сертификат ЕСЛ.

Обект на работата са проблематиката, лексиката, граматиката, интонационната оформеност, ударението, паузите, артикулацията при речевата изява на български език като чужд на кандидатите за нива А2 и В1.

Ключови думи: говорене, монологична реч, визуални стимули.

II. 16. Албена Добрева, **Комуникативна среда за развиване на уменията говорене**, Юбилейна конференция 50 години – врата към образованието и прозорец към света, по случай 50-годишнината от основаването на Департамента за езиково обучение – ИЧС, 14-15 юни, 2013 г., София, България, ISBN 978-954-07-3610-5, стр. 395-403.

В представения труд фокусът е поставен върху обучението по български език като чужд (БЕЧ) на чуждестранни студенти от специалност „Медицина“ в Медицински университет – Варна, нива А2 и В1.

Обект на изследване е комуникативната среда като средство за развиване на продуктивното умение *говорене* от чуждестранните студенти. Целта на изследването е да се установи в каква степен комуникативната среда влияе върху продуцирането на говорните умения от чуждестранните студенти. За да се постигне целта, са анкетирани 100 студенти от различни националности – 45 германци, 20 гърци, 15 кипърци, 15 турци и 5 поляци. Приблизителната възраст на участниците в анкетата е между 18 и 28 години. Резултатите от проучването показват, че е необходимо да се оптимизират учебните помагала по БЕЧ, подходящи тематични практики извън класната стая, малки езикови групи в часовете по БЕЧ.

Ключови думи: комуникативна среда, български език като чужд, продуктивното умение *говорене*.

II. 17. Албена Добрева, **Стратегия за развитие на продуктивното умение говорене в обучението по български език като чужд**, VI Международна езикова конференция „Продуктивни езикови умения за академични цели“ - Медицински университет - Варна, България, 07-08 октомври, 2011, ISBN: 978-954-9685-64-0, стр. 20-22.

В представения труд вниманието е насочено върху продуктивното умение *говорене* като част от комуникативния процес. Целта на това изследване е да се изясни коя е подходящата стратегия за развитие на продуктивното умение *говорене* при обучението на чуждестранните студенти по български език. Анализът е направен въз основа на резултатите от проведен изследователски експеримент.

Ключови думи: стратегия, продуктивно умение говорене, диалогична реч, монологична реч.

II. 18. Албена Добрева, **Елементи на билингвизъм в обучението по български език като чужд за медицински специалности**, Проблеми на социолингвистиката, X, Езикът и социалният опит, Десета конференция по социолингвистика, посветена на 70-годишнината на академик Михаил Виденов, София, България, 10-11 април, 2010/2011 г., ISBN 978-954-8305-12-9, стр. 365-369.

The bilingualism is a topical issue which is part of the worldwide trends for integration in the educational field. This study is focused on outlining of the elements of bilingualism in the training in specialized Bulgarian language to foreign students. Observed are the sociolinguistic and sociocultural characteristics of the environment in which students live and study. Analyzed are the breaches of the literary norms in the training of foreign students in specialized Bulgarian language.

Key words: academic bilingualism, interlingual interference.

II. 19. Албена Добрева, Мария Костова, **За някои прояви на категорията род в българската медицинска терминология**, VII научна конференция Мениджмънт и предприемачество, 22-23 октомври, 2010 г., Пловдив, България, ISSN 1313-9460, стр. 158-162.

Докладът представя количествено изследване върху корпус от съществителни имена в състава на медицински термини и речникови тълкувания на термини и установява подчертани особености в употребата на мъжки, женски и среден род. Предмет на настоящото изследване са термини от областта на медицината, включени в речници и речникови статии. Обект на изследването е количественото съотношение на съществителните имена в тези видове текст по род, анализ по произход, структура и стилистични особености. Изследвани са общо 880 съществителни имена – термини и терминообразуващи елементи. Най-голям е броят на имената от женски род – 393; от мъжки род – 355 и от среден род – 122. От гледна точка на произхода, са проследени две големи групи – международни термини – чужди думи и собствени български термини – думи от български произход.

Ключови думи: медицински термини, съществително име, род.

II. 20. Албена Добрева, Евдокия Скочева, **Ефикасни стратегии в обучението по български език като чужд в англоезична академична програма**, Език, култура, идентичност, в памет на Жана Молхова, т. II, Културология, методика и педагогика, Шумен, България, май, 2010, ISBN 978-954-400-282-4, стр. 152-155.

In Bulgarian universities new forms of studies start imposing more and more – one of them is in English, or as it is popular with – English language programme. For each major, those programmes require new forms, methods and means.

However, the English language programme comprises academic studies in English up to V course, and medical experience and practice from IV to VI course only in Bulgarian language. This imposes intensive assimilation of Bulgarian language parallel with the subjects from the up-to-

clinic activities and propaedeutics, both studied in English. Thus, the education process combines a comparatively high medical competency with zero Bulgarian language proficiency, which has to be equalized. That is why our research analyses the modern effective strategies in the Bulgarian language training as a foreign language for medical purposes through the means of the English language as a mediator. One uses the language competencies in English of students whose mother language is not the English. The accent is focused on intensifying of the training and overcoming of language difficulties for fast and efficient achievement of communication competencies in Bulgarian language for medical purposes.

Key words: effective strategies, communication, competencies, Bulgarian language for medical purposes.

II. 21. Албена Добрева, Евдокия Скочева, **Ние сме чуждестранни студенти в англоезична програма. Защо трябва да учим български?**, Език, култура, идентичност, в памет на Жана Молхова, т. II, Културология, методика и педагогика, Шумен, България, май 2010, ISBN 978-954-400-282-4, стр. 174-178.

The paper presents an analysis of the advantages and disadvantages of multilingualism in the process of studying the Bulgarian language as a compulsory part of the academic instruction in English at Medical University of Varna. The process of learning Bulgarian enhances students' multilingual competence and activates the existing language models and associations in their minds. The research is focused on the educational, linguistic and psychological aspects of interlanguage interference as a phenomenon that can help or hinder students' oral production necessary for their medical communication in clinical settings.

Key words: language learning, multilingualism, interlanguage interference.

II. 22. Албена Добрева, Евдокия Скочева, **Обучението по медицина на английски език. А къде е българският?**, Владеенето на чужд език – условие за успешен бизнес, Сборник с доклади от кръгла маса, Варна, България, септември, 2009, ISBN 978-954-21-0425-4, стр. 202-204.

Доминацията на английски език в съвременната професионална, научна и академична комуникация превръща обучението на английски език в модерна и необходима практика в Европа и България. Англоезичното обучение в Медицинския университет – Варна, има 5-годишна практика, като от академичната 2008/2009 г. българският език е задължителна дисциплина в учебната програма на студентите. Акцентът през целия период на обучение по български език е върху комуникативната изява на обучаващите се с оглед на необходимостта в процеса на клиничната им практика от непосредствено общуване с пациентите и медицинския персонал. Обучението по български език като чужд на англоговорещи студенти в Медицинския университет – Варна има изключително важна роля, защото то покрива конкретните нужди на обучаващите за пълноценна комуникация в академична и професионална среда.

Ключови думи: обучение, български език като чужд, английски език.

II. 23. Албена Добрева, Виолета Тачева, Евдокия Скочева, **Лингвистични парадокси в българоезичната комуникация на турски студенти и стратегии за преодоляването им**, V-та Международна конференция „Езикът – феномен без граници“, 12-14 юни, 2008 г., Варна, България, ISBN 978-954-9685-43-5, стр. 107-110.

Лингвистичните парадокси в българоезичната комуникация на турски студенти превръщат изказването в неразбираем, труден за декодиране знак и провалят комуникативния акт в различни ситуации. Причините за проявата на това явление могат да бъдат открити в различни смесвания и трансформации на езикови модели от майчиния и чуждия език, които изучаващите извършват на различни нива - фонологично, граматично, семантично. Изследването цели да открие част от факторите, пораждащи лингвистичната некомпетентност в комуникативните изяви на обучаваните и да предложи начини за нейното преодоляване, тъй като абсолютното ѝ отстраняване е невъзможно в процеса на усвояване на чуждия език /особено ако той е от различно езиково семейство/. За целта са използвани извадки от устни и писмени изказвания на студенти от подготовителен курс с турски произход.

Ключови думи: лингвистични парадокси, комуникация, български език като чужд.

II. 24. Албена Добрева, Мария Костова, **Текстът като основа за научна дискусия в рамките на обучението по специализиран български език за чужденци**, V-та Международна конференция „Езикът – феномен без граници“, 12-14 юни, 2008 г., Варна, България, ISBN 978-954-9685-43-5, стр. 204-207.

Предимството на проблемно-базираното обучение е свързано с модела на запаметяване, известен като модел на Atkinson-Shiffrin, според който има три ясно различими типа памет: сензорна, краткотрайна и дълготрайна. Проблемно-базираното обучение дава възможност на студентите да представят, да коментират, да разсъждават и да изразяват мнение по различни теми в областта на медицината, да отстояват и да оборват различни позиции, да развиват възгледа си за медицината като свят на многообразие, който може да предложи различни подходи към един проблем.

Този тип обучение е атрактивен и ефикасен метод в медицинското образование. Той провокира най-дълбоките интереси и лични качества на студентите и им дава шанс да покажат най-доброто от себе си.

Ключови думи: текст, научна дискусия, специализиран български език за чужденци.

II. 25. Албена Добрева, **Паралингвистични елементи в комуникацията на медицинските специалисти**, Международно социолингвистическо дружество, Обществени процеси и тяхното отражение в езика, София, 19-20 октомври 2017 г. (под печат).

The study presented examines the speech production in middle-level medical staff – patient oral interaction, on the paralinguistic features in the speech of the medical specialist.

Subject of the study is a middle-level medical staff-patient interview. The target are the paralinguistic and extralinguistic features of the medical specialist-patient conversation. Non-verbal communication was observed in the physician`s speech – appearance, gestures, mimics, tone, intonation, tempo, etc. In communicating with the patient, the healthcare professional uses a variety of communication strategies and tactics by combining them or changing them sequentially in the following way: the physician starts with an argumentative strategy. In this strategy, the patient is cooperative.

Key words: paralinguistic features in the speech, middle-level medical staff – patient, oral interaction.

Б. ПУБЛИКАЦИИ В ЧУЖБИНА

II. 26. Albena Dobreva, **Paralinguistic features in the oral medical discourse**, International Journal The power of Knowledge, XIV International Conference, 29 September-1 October, 2017, Agia Triada, Thessaloniki, Greece/Skopje, ISSN 2545-4439 (printed), ISSN 1857-923X (e-version), vol. 19, № 3, pp. 1125-1130, Global Impact Factor, www.globalimpactfactor.com, GIF 1.322 (2016).

The study presented examines the speech production in the doctor-patient oral interaction, on the paralinguistic features in the speech of the medical specialist. In the oral medical discourse, different types of utterances are observed: descriptive, narrative, argumentative, direct, depending on the task of the medical specialist. These types of utterance are expressed with special speech formulas, as well as with specific paralinguistic features of the voice.

Subject of the study is a doctor-patient medical interview. The target are the paralinguistic and extralinguistic features of the medical specialist-patient conversation. The communication between a doctor and a patient takes place within a health care facility, i. it is defined by certain rules and rituals (unified, usually a white uniform, tools, organization of space – the location of the patient, the distance between him/her and the doctor, etc.). The communicative aspects of medical discourse influence the effectiveness of the treatment process. Essential is the physician's ability to engage in dialogue with the patient.

Both genres in the medical discourse are analyzed: primary examination and checkup. Non-verbal communication was observed in the physician's speech - appearance, gestures, mimics, tone, intonation, tempo, etc. In communicating with the patient, the healthcare professional uses a variety of communication strategies and tactics by combining them or changing them sequentially in the following way: the physician starts with an argumentative strategy (*argumentum ad rem*). In this strategy, the patient is cooperative. The use of terminology aims at obtaining scientific information. For the patient it is *argumentum ad verecundiam* with a view to the speech interaction with the medical professional. Particular attention is paid to strategies of convergence, obtaining information, diagnosis, recommendation, treatment instructions, as well as individual tactics, such as acquaintance, politeness (expressed through the etiquette formulas *Hello !, Good Day!*), cooperation, etc.

Key words: paralinguistics, doctor-patient communication

II. 27. Albena Dobрева, Илина Дойкова, **Health talk in the family**, В: *Медицинский дискурс: вопросы теории и практики*, Материалы 5-й международной научно-практической и образовательной конференции, 14 апреля 2017 г., Тверь, Россия, ISBN 978-5-8388-0166-1q стр. 55-61, докладът е рецензиран.

The present study focuses on how Bulgarians talk about health in the family. The health-related issues, discussed by non-specialists, are investigated through a questionnaire that includes nine specific questions. The communication between parent-child, parent-teenager, adult-adult is analyzed in relation to such characteristics as the tempo, intonation, rhythm, articulation and stress of the voice in view of the meaningful health topics for the modern Bulgarian family.

Key words: health, family, voice, verbal and nonverbal communication.

II. 28. Албена Добрева, Виолета Тачева, **Медицинското интервю лекар-пациент в телевизионните здравни предавания – комуникативни стратегии**, Международного форума „Русский язык в мировом медиапространстве“, II Международной научно-практической конференции „Язык в координатах массмедиа“, Медиалингвистика, Выпуск 6, Санкт Петербург, Россия, 2-6 июля, 2017 г., ISSN 2312-0274, стр. 261-263.

В представения доклад са анализирани медицинските интервюта лекар – пациент, излъчени по български национални телевизии. По-подробно са разгледани комуникативните стратегии в професионалната реч на медицинските специалисти.

Обект на проучването е медицинското интервю лекар-пациент, представено на българския телевизионен екран. Предмет на доклада са комуникативните стратегии, които медицинският специалист използва в професионалното си общуване с пациента. Изводите, които се наблюдават, са:

- когато лекарят дава съвети и убеждава, той използва бавно темпо на говорене;
- силата на гласа е средна, тонът е нисък;
- целта на медицинския специалист е да предразположи пациента, да го отпусне и успокои, за да проведе успешно интервю за поставяне на диагноза.

За оптимизирането на комуникативния акт лекар-пациент, е необходимо да се комбинират представените комуникативни стратегии: установяване на контакт, даване на информация, убеждаване, успокояване.

Ключови думи: медицинско интервю, здравни предавания, комуникативни стратегии.

II. 29. Албена Добрева, Илина Дойкова, **The voice of the doctor also heals!**, В: *Материалы 4-й международной научно-практической конференции*, Тверь, Россия, 14 апреля, 2016 г., ISBN 978-5-8388-0156-2, стр. 18-23, докладът е рецензиран.

The focus of the present study is on the influence of the doctor's voice in the doctor-patient communicative act. Doctor-patient and doctor-doctor medical interviews are analyzed and the main

findings about the role of the human voice in the verbal and nonverbal communication are summarized.

Communication is an exchange of information, thoughts, feelings and knowledge among people. The object of our study is the medical interview between a doctor and a patient and the information exchange between medical practitioners.

Doctors adapt their voice and adjust its features in order to transfer an intended meaning to the patients. Therefore, the medical specialists should master the art of using their voice and its characteristic features appropriately and in accordance with particular situations that occur in the medical discourse.

Key words: voice, verbal and nonverbal communication , voice as a treatment.

II. 30. Албена Добрева, Дарина Добрева, Момчил Тачев, **Современные стратегии привлекательного преподавания дизайна**, В: *Материалы Первой международной научной конференции: дизайн и художественное творчество: теория, методика и практика*, Санкт Петербург, Россия, 14-15 октября, 2016 г., ISBN 978-5-7937-1205-7, ISBN 978-5-7937-1323-8, Часть II, стр. 79-83, *пленарен доклад*.

Представленный доклад посвящен анализу современных стратегий преподавания дизайна и эргономики в академической среде. В последние 5 лет в Техническом университете г. Варна заметно вырос интерес к специальности „Промышленный дизайн“. Это вызывает необходимость обновления учебных программ по дизайну и оптимизации средств обучения этой привлекательной специальности. Предложены коммуникативные методы обучения посредством академических презентаций, статических и динамических визуальных стимулов. Они подходят и для современного смешанного обучения (Blended learning).

Ключевые слова: дизайн и эргономика, академическое представление, смешанное изучение.

II. 31. Албена Добрева, **Паралингвистични елементи на устната комуникация с деца при специализирано медицинско обслужване**, Българистични четения, Международна научна конференция, Сегед, Унгария, 11-12 юни, 2016 г., ISBN 978-963-315-313-0, стр. 111-118.

The research presented focuses on the peculiarities of the paralinguistic elements in speaking at doctors. Subject of the study are the nonverbal aspects of behavior of medical specialists in the process of communication with child. In-depth analyzed are the phonation (rate, timbre, voice pitch) and kinetic (posture, facial expression, gesture) features in the oral productions of 20 doctors from University Hospital St. Marina – Varna.

Key words: paralinguistic elements in speaking at doctor, communication, child.

II. 32. Албена Добрева, Виолета Тачева, **Ролята на въпросите в комуникативния акт говорене**, Българският език и литература в европейското културно пространство: традиции и перспективи, Международна научна конференция, Сегед, Унгария, 26-27 май, 2015 г., ISBN 978-963-306-380-4, стр. 47-53.

Изследва се езикът за специални цели в неговата комуникативна функция за нуждите на обучението по български език като чужд.

В реалното общуване процесът на комуникация е ориентиран към приемане и предаване на информация. Създаването на условия за обмен на информация доближава общуването в аудиторията до реалното и се превръща в стимул за употреба на устната реч.

В представения труд вниманието се фокусира върху ролята на въпросите при осъществяване на комуникативния акт говорене. Констатира се, че те повишават интереса и стимулират обучаваните да демонстрират лично мнение по зададена тема и да се включат директно в продължителен разговор. Въпросите са класифицирани с оглед реалната изява на комуникативните способности на обучаваните.

Ключови думи: въпроси, комуникативен акт, говорене

II. 33. Albena Dobрева, Lachezar Popov, **Acquisition of medical register through the communicative act of speaking**, Proceeding from the International Conference The Language of Medicine – from Its Genesis to the Culture and Ethics of Communication ANNUAL of the Department of Social Sciences and Medical Humanities at University of Rijeca – Faculty of Medicine, May, 2013, vol. 4, number 7, ISSN 1847-6376, ISSN 1848-7874 (Online), pp. 479-485.

The study explores the role of speaking skills in the acquisition of medical register by international students learning Bulgarian as a foreign language in their preparatory year at the Medical University – Varna. Speaking as a productive language skill is particularly effective for the acquisition of the medical terminology that is most common, appears in speech with high frequency, and is typical mainly for the low and middle register. Although the study examines some of the challenges that the students experience specifically with Bulgarian oral speech (intonation, stress, pausing, clarity of articulation), it bears implications for the theory and practice of reaching the host country's tongue to international students of medicine or medical interns. It concludes that the objectives of language courses for international students cannot be limited to the students' acquisition of medical register for academic purposes, but inevitably ought to address their needs as future interns who will interact with patients and medical staff with different language and culture.

Key words: medical register, communicative act of speaking

II. 34. Албена Добрева, **Фонологични отклонения от книжовните норми при речевите изяви по български език като чужд**, II Международният научен симпозиум „Славянские языки и культуры в современном мире“, МГУ имени М. В. Ломоносова, Филологический факультет, 21-24 марта, 2012 г., Москва, Россия, ISBN 978-5-211-06356-3, стр. 289-290.

Научното изследване е част от по-голямо проучване на неизучавани проблеми, свързани с комуникативния акт *говорене* при обучението по български език като чужд на чуждестранни студенти. Обект на предложената работа са фонологичните отклонения при произношение от книжовните норми при речевите изяви по български език като чужд. Отклоненията, които се наблюдават са: накъсване на фразата, неправилно ударение, следващо родноезковото ударение, неправилно интонационно оформление, разделяне на

сричката при музикалните срички, паузи на неподходящи места, артикулация на фонологични звукове, която е под влиянието на родноезиковата интерференция.

Ключови думи: фонология, речева изява, български език като чужд.

II. 35. Albena Dobрева, Violeta Tacheva, Evdokia Skocheva, Violeta Karastateva, Sevda Hristova, **Academic studies in English in a non-English speaking country**, The knowledge-based organization the 14th International conference foreign languages. English Conference proceedings 9, 27-29 November, 2008, "Nicolae Balcescu", Land Forces Academy, Sibiu, Romania, ISSN 1843-6722, pp. 140-147.

The present paper makes an analysis of the new trends in the academic studies in modern Europe and the new academic practices in Bulgaria. The research is focused on the aims and objectives, results, problems, advantages and disadvantages of the academic instruction in English in a non-English speaking country. Special attention is devoted to the curricula and syllabi on the particular subjects with respect to their adaptation for the needs of the academic instruction in English.

Examples from the hands-on experience of the Medical and Technical Universities in Varna are given. The prospects for the different specialities and higher education institutions in Bulgaria are outlined.

Key words: trend, academic studies, curricula, result.

